

Melburno moterų socialinės globos draugija minės 65 metų sukaktį

*Pirmieji į Australiją atvykę lietuviai buvo 1831 metų sukilimo dalyviai. Pasitraukę į Prūsiją ir iš ten deportuoti į Angliją sukilėliai buvo atgabenti į Australiją. Dar viena nedidelė lietuvių banga pasiekė šį žemyną po Pirmojo pasaulinio karo, o didesnis jų skaičius – apie dešimt tūkstančių – atvyko po Antrojo pasaulinio karo, 1947–1952 metais. Kaip tik tuo metu, 1952 m. liepos 27 d., buvo įkurta **Melburno moterų socialinės globos draugija**, netrukus minėsianti savo 65 metų sukaktį. Neįmanoma išvartyti visų per daugiau kaip šešis dešimtmečius draugijos nuveiktų gerų darbų, tad paminėsime tik kelis paremtus stambesnius projektus: nupirktas autobusiukas Kauno neįgaliųjų vaikų namams, nupirktas kombainas Gelgaudiškio specialiajai internatinei mokyklai ir prieglaudai, parama Šv. Juozapo koplyčios restauravimui Švč. Mergelės Marijos Jūrų Žvaigždės („St. Mary, Star of the Sea“) bažnyčioje ir kiemo pertvarkymui, Melburno lietuvių klubo virtuvės pertvarkymui, Vilniaus dienos centro „Šviesa“ naujos mokomosios virtuvės įrengimui ir daržo įsteigimui ir kt.*

*„Didelę padėką reiškiam tom sumaniom ir pasiryžusiom moterim, kurios prieš 65 metus įgyvendino šią kilnią draugijos įkūrimo idėją“, – su pagarba prisimena savo pirmtakes draugijos pirmininkė **Bronė Staugaitis**, paprašyta papasakoti apie ilgus dešimtmečius trunkančią draugijos veiklą, nuveiktus darbus ir kilniam tikslui atsidavusias jos nares.*

Savo pasakojimą apie draugijos įkūrimą ir jos veiklos pradžią dabartinė jos vadovė pradėjo primindama išskirtines pokario metų aplinkybes: „Į šį tolimą kraštą patekusiam žmogui, atsidūrusiam keistoje, svetimoje aplinkoje, ištikusias

negandas pakelti buvo sunkiau nei vietiniams gyventojams, įaugusiems į savo aplinką. Tokiam žmogui buvo gyvybiškai svarbu jausti tautiečio petį ir nuoširdų, žmogišką ryšį. Atsižvelgdama į šį poreikį, mažutė lietuvių tautos atskalėlė Melburne organizavo tautiečiams skirtą socialinę globą.“

Draugijos steigėja D.
Simankevičienė
(mazdaug prieš 30
metų)

Šis sumanymas kilo Danutei Matulaitytei, dar Vokietijoje Lietuvos centriniame kryžiujeėjusiai reikalų vedėjos pareigas ir keletą metų dirbusiai belaisvių bei studentų šalpos poskyryje. Atvykusi į Australiją, Melburną, su sergančia motina ji ypač pasigedo tokį globos darbą dirbančių žmonių. Netrukus po to, kai ištekėjo už dailininko Viktoro Simankevičiaus, ji surado devyniolika bendraminčių moterų ir 1952 m. liepos 27 d. įsteigė *Melburno moterų socialinės globos draugiją*. Pirmuose šios draugijos įstatuose įrašyta: „Teikti materialinę ir moralinę paramą kiekvienam į vargą patekusiam lietuviui, nedarant skirtumo jo pažiūrų ar religijos atžvilgiu.“ Steigėja ir šių įstatų kūrėja siekė šitame darbe visos lietuvių bendruomenės tarpusavio bendravimo.

Sąmoningas požiūris į socialinį darbą

1952 m. D. Simankevičienė lanko pirmą ligonį
– V. Vaitiekūniene

Pirmosios valdybos narės labai sąžiningai palaikė ryšius su žmonėmis, kuriems reikėjo pagalbos, o tokių darbo pradžioje buvo tikrai apstu. Todėl prireikė didesnio būrio pagalbininkų ir jų koordinatorės. Kitos narės rūpinosi lėšų kaupimu. Ligonių lankytojų rasti buvo gan sunku, o entuziasčių, norinčių organizuoti renginius, daugėjo. Veiklos pusiausvyra būtų buvusi gerokai pažeista, jei į darbą nebūtų įsitraukusi draugijos narė, dabar jau Melburno karališkosios ligoninės (*Royal Melbourne Hospital*) profesionali socialinė darbuotoja Danutė Žilinskienė. Ji ne tik pati dirbo, bet savo paskaitomis ir rašiniais ugdė draugijos nares ir net plačiąją visuomenę, skatindama sąmoningą požiūrį į socialinį darbą. Buvo keliamas ligonių lankytojų trumpo apmokymo klausimas, bet, nepavykus įgyvendinti šio sumanymo, teko tenkintis profesionalių socialinės globos darbuotojų ponių Žilinskienės, Simankevičienės ir Lipšienės paruoštu „Ligonių lankymo vadovu“.

Draugijos veiklos pradžioje renginių poskyrio darbuotojos Šv. Jono bažnyčios ir šventoriaus lankytojams virė dešreles su kopūstais, o vėliau, jau savuose Lietuvių namuose, sekmadieniais gamino pietus. Per 25 metus juos virė 150 kartų. Taip pat ruošė šermenų, vestuvių vaišes, bufetus baliams, priėmimams, vakaronėms. Taip buvo sukaupta apie \$150,000. Šie pinigai buvo panaudoti ne tik Australijoje gyvenantiems, bet ir Vokietijoje sanatorijose likusiems tautiečiams. Dalis lėšų buvo išsiųsta ir Sibiro lietuviams bei Punkskui. Vėliau, įstatus papildžius jaunimo rėmimo kategorija ir labai liberaliai išsiaiškinus tos kategorijos ribas, šalpa ženkliai pakrypo į skautų, mokyklos, kunigų ir kitų organizacijų rėmimą.

Buvusios draugijos pirmininkės (iš kairės) : J. Zalkauskienė, V. Kuncaitienė, E. Semienė, D. Žilinskienė, E. Nagulevičienė, A. Matukevičienė, D. Simankevičienė (draugijos steigėja), E. Seikienė

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, imta siūsti piniginę, rūbų bei maisto paramą tėvynėje vargstantiems. Pasikvietus *Katalikių moterų draugiją*, kartu buvo įsteigtas *Sausio 13-tosios fondas*, į kurį iš visos Australijos suplaukė aukos. Fondo uždarymo metu jos siekė \$25,000. Šie pinigai buvo asmeniškai įteikti kiekvienam žuvusiųjų šeimų atstovui ar išlikusiems sunkiau sužeistiesiems.

Pati *Melburno moterų socialinės globos draugija* ir kitiems neįgaliesiems, politiniams kalinams, daugiavaikėms šeimoms, bažnyčių atstatymui, Sibiro tremtiniais bei tremtiniu vaikaičiams, mokyklai Vilniuje papildomai išsiuntė dar apie \$50,000. Pietryčių Lietuvos mokykloms paramą paskirti ir išdalinti draugijai padėjo dr. A. Šeškevičius. Vėliau buvo nupirtas autobusiukas Kauno neįgaliųjų vaikų namams ir kombainas-traktorius Gelgaudiškio specialiosios internatinės mokyklos ūkiui.

Be socialinės globos darbų, daug dėmesio buvo skiriama ir lietuvių etninės kultūros papročių sklaidai. Žinodamos, kad folkloras padeda lietuviui save apibrėžti, formuoti socialines vertybes ir etninį savitumą, draugijos narės A. Karazijienė ir D. Simankevičienė entuziastingai siekė įvesti Joninių, derliaus nuėmimo papročius, rengdavo margučių marginimo pamokas, demonstruodavo šiaudinių sodų rišimo meną. Draugijos moterys pirmosios bendruomenei priminė užmirštas ar niekad negirdėtas senąsias sutartines ir išmintingąsias lietuvių sakmes.

Tarp daugelio draugijai skirtų įvertinimų įsimena vienos bendrovės atstovo žodžiai: „Jei ne Jūs, šitie atsakingi ir svarbūs darbai kristų ant mūsų pečių, o gal ir

ant mūsų sąžinės.“

Tikslai pasiliko tie patys

Draugijos vadovė Bronė Stulgaitis patikino, kad, praėjus daugiau kaip šešioms dešimtmečiams, draugijos tikslai pasiliko tie patys: ištiesti draugiškumo ir pagalbos ranką sergantiems, vienišiams ar kitaip į bėdą patekusiems tautiečiams ir puoselėti lietuviybę Australijoje. Kita vertus, pasikeitė gyvenimo sąlygos, o kartu ir paramos formos. Anglų kalbą visi moka, tad vertėjauti nereikia, finansinės paramos taip pat prireikia tik labai retais atvejais. Valdžios paslaugos susirgusiems ar kitokios nelaimės ištiktiems per šešis dešimtmečius žymiai pagerėjo, todėl draugijai darbo šioje srityje dabar kur kas mažiau: „Liko tik ligonių ir vienišų žmonių lankymas, ypač tų, kurie neturi šeimos ar nutolę nuo bendruomenės. Jiems svarbiausia su kuo nors pasikalbėti ir išgirsti gimtąją kalbą. Visus lankome su kokia nors maža dovanėle, pavyzdžiui, įteikiame gėlių, šokolado, lietuviško maisto. Be to, tęsiame toliau paramą asmenims ar organizacijoms, kurie vykdo labdaros darbą, ir rūpinamės lietuviybę Australijoje ruošdamos koncertus, kultūrines popietes, lietuviškų patiekalų virimo pamokas.“

Kuriems labiausiai reikia pagalbos

Paklausta, kaip draugija sužino apie remtinus asmenis ar įstaigas ir pagal kokius kriterijus atsirenka, kam skirti paramą, Bronė Staugaitis pažymėjo, kad anksčiau beveik visos draugijos pastangos buvo nukreiptos į Australijos lietuvių, o po Lietuvos išsilaisvinimo iš Sovietų Sąjungos imta gauti pagalbos prašymų iš Lietuvos – iš šeimų, pavienių asmenų ir organizacijų. Draugija pasirinko paremti tuos, kuriems pagalba atrodė reikalingiausia, pavyzdžiui, Vilniaus krašto mokyklas, Gelgaudiškio vaiku namus, sunkiai sergančią mergaitę, kuriai būtinai reikėjo kompiuterio, ir t.t. Tokia pagalbą draugija tebeteikia ir dabar.

„Sužinome apie remtinus žmones ar organizacijas dažniausiai iš jų giminių ar pažįstamų. Kartais darbuotojas iš senelių prieglaudos praneša, kad pas juos yra lietuvis ar lietuvė ir niekas jo ar jos nelanko. Kartais iš organizacijos būna pateiktas pagalbos prašymas, pavyzdžiui, Katalikų bažnyčia, kurioje nuolat lankosi lietuvių bendruomenė, prašė pinigų bažnyčios restauravimui. Mes paaukojome \$10,000, nes mums svarbu, kad lietuviai turėtų bažnyčią arti Lietuvių namų, kad sėkmadieniais galėtų ne tik pasimelsti lietuviškose mišiose, bet ir papietauti, ir pabendrauti Lietuvių namuose. Tokiu vingiuotu keliu padedam išlaikyti lietuviybę

Australijoje ir kartu įgyvendinam vieną iš mūsų draugijos tikslų. O kriterijai, pagal kuriuos pasirenkame, ką šelpti, yra labai paprasti – paramą skiriame tiems, kuriems, mūsų nuomone, jos labiausiai reikia, ir tiems, kurie mūsų pašalpą panaudos sąžiningai, o ne iššvaistys be jokios atsakomybės. Todėl taip sėkmingai buvo įvykdytas projektas su Vilniaus dienos centru „Šviesa“.

Viskas daroma lietuviybės labui

Pietūs su viešniom iš Lietuvos
Australijos lietuvių dienų metu

Šiuo metu draugijos narių sąrašas yra apie 40 moterų. Daugiau kaip pusė jų aktyviai dalyvauja veikloje, o kitos dėl amžiaus ar prastesnės sveikatos ateina tik į kai kuriuos renginius. Darbus, pasak pirmininkės, draugijos narės pasiskirsto pagal savo norus ar gabumus: „Ligonių lankytojos turi mokėti lietuvių kalbą, turėti transportą ir mėgti su žmonėmis pabendrauti. Virėjos (kurių darbas atneša mums pajamas) nebūtinai turi būti kulinarijos žinovės, bet turi mėgti pasisukinėti virtuvėje ir dirbti kartu su kitom. Valdyboje būna tos, kurioms patinka organizuoti, kurios įneša naujų idėjų ir yra pasiruošusios paaukoti nemažai laiko.“

Savo kulinarinius gabumus draugijos narės dažniausiai atskleidžia per sekmadienio pietus, rengiamus apie 10 kartų per metus Lietuvių namuose.

Papietauti susirenka lietuviai, o kartais – ir jų kitataučiai draugai. Būna nuo 50 iki 100 pietautojų.

„Visada stengiamės paruošti nors vieną lietuvišką patiekalą, pavyzdžiui, koldūnų, kugelio, balandėlių. O kai darom didžkukulius (pas mus – cepelinai), tai pietautojų būna 150 ar daugiau. Kai kurios virėjos labai sėkmingai paeksperimentuoja. Taip pat esame suruošusios vestuvių, balių, šermenų ir svarbiųjų gimtadienių vaišių, iš kurių visas gautas pelnas eina į draugijos iždą. Virėjos už darbą negauna jokio atlyginimo, todėl pelnas būna nemažas“, – pasakoja draugijos vadovė.

Cepelinų gaminimas Melburno lietuvių namuose

Kalbėdama apie visuomeninės veiklos tradicijas Australijoje, Bronė Staugaitis atkreipė dėmesį, kad čia daug kas paaukoja savo laiką, darbą ar pinigus labdarai ar visuomeninei veiklai: „Tarp lietuvių labdaros veikla rūpinasi ne tik mūsų draugija, bet ir *Katalikių moterų draugija*, ir pavieniai asmenys, dažniausiai vyresnio amžiaus. Prie visuomeninės veiklos prisideda ir jaunimas. Australijoje, tarp lietuvių, visas visuomeninis darbas būna atliktas nemokamai. Nei chorvedžiai, mokytojai, šokių vadovai, nei virtuvės specialistai ar įvairių organizacijų administratoriai negauna jokio atlyginimo. Viskas daroma lietuviybės labui.“

Į klausimą, kaip galima paskatinti jaunimą dalyvauti lietuviškoje veikloje, draugijos pirmininkė atsakė, kad, jos manymu, norint jaunimą išlaikyti lietuviškoje veikloje, reikia sudaryti tokias sąlygas, kad jiems būtų ne tik smagu, įdomu ir malonu joje dalyvauti, pavyzdžiui, tautiniuose šokiuose, choruose, sporte, skautų veikloje, bet ir kad jie pajustų pareigą dirbti lietuviybės labui. O dar svarbiau yra „parodyti, kad jų pastangos yra įvertinamos ir, jei reikia kritikos, ji turėtų būti švelni ir prasminga. Pavyzdys yra mūsų jauna folkloro grupė „Pamesta klumpė“. Jie žino, kad Melburno lietuviai juos vertina, kad *Australijos Lietuvių Fondas* juos gausiai yra parėmęs, todėl jie dabar prisideda prie visuomeninio darbo ir, tikiuosi, ateityje bus šios bendruomenės vadovai. Tuo pačiu tikslu Fondas yra rėmęs jaunus Australijos lietuvius, studijavusius Lietuvoje ar Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje, taip pat remia sportininkus, choristus ir šokėjus, dalyvaujančius šventėse Lietuvoje ar čia, Australijoje, Lietuvių dienose. Reikia tikėtis kad jie visi, baigę mokslus ir sukūrę šeimas, kaip nors padės išlaikyti lietuviybę Australijoje.“

Kalbino Audronė Jonikienė

Melburno moterų socialinės globos draugijos archyvo nuotr.

pasauliolietuvis.lt

Mielai pasidalysime svetainėje ir žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

